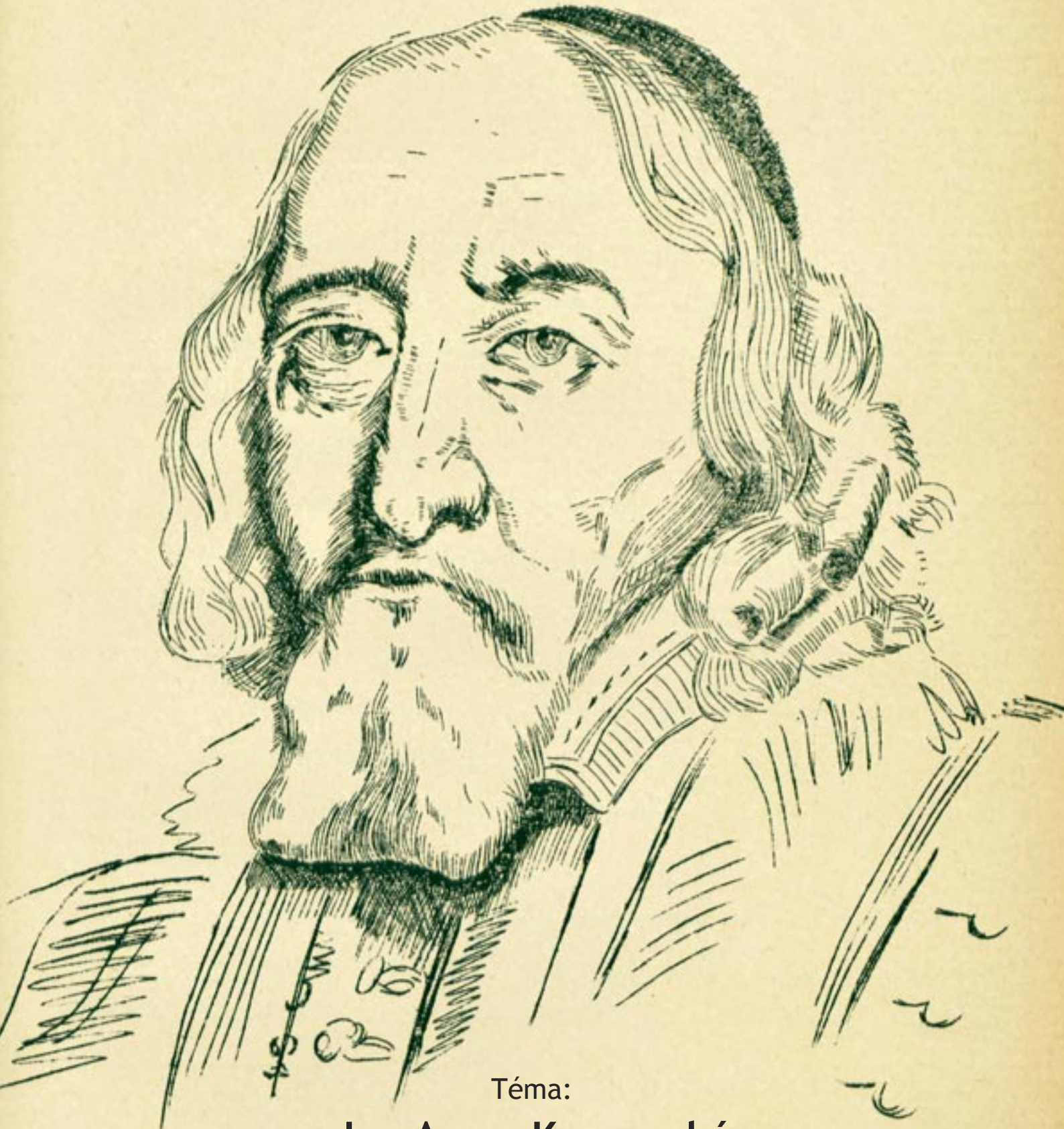

Ročník: 102 | číslo: 13 | 27. března 2022 | Cena: 15 Kč

Český zápas

Týdeník Církve československé husitské

Téma:

Jan Amos Komenský

EDITORIAL

„Jsme všichni v Evropě na jedné lodi a hledíme na ostatní světadíly, jak se na svých lodicích potácejí oceánem vlastních pohrom... První, ne-li jediné, co má být pro nás všechny cílem, je štěstí lidského rodu. Složte zbraně a odějte se rouchem míru.“

Na světě není mnoho Čechů uznávaných ve své době i dnes; Jan Amos Komenský, připomínaný v těchto dnech díky svému kulatému výročí, mezi ně nesporně patří. A nesporná je jistě i univerzální platnost jeho myšlenek, které, jak už to u slavných postav bývá, výrazně předstihly svoji dobu. Ať již jde o Komenského jako geniálního učitele, jenž ve společnosti 16. století vyžaduje vzdělání pro všechny bez ohledu na postavení, finanční možnosti nebo pohlaví, filosofa, dobře si vědomého faktu, že každý lidský potenciál, poznatek může mít jak pozitivní, tak negativní aktualizaci, a v neposlední řadě teologa, jenž v době náboženské nesnášenlivosti navrhuje vytvořit společenství, které později vznikne jako ekumenická rada církví.

Komenského pronikavý duch, prozřetelnost a velikost jeví se mi dnes především v pohledu na vzdělání, které dozajista nemá vést k lepšímu uplatnění na trhu práce a nabytí konkurenceschopnosti, k tomu obstát materiálně. Tato naše božstva měřící úspěch jsou mu cizí, snad proto, že jeho pojetí výchovy tak úzce souvisí s vírou v Boha, v lepší svět, ve znovuspojení se Stvořitelem.

Všeobecná porada o nápravě věcí lidských, celoživotní Komenského sen, zůstala nedokončena, jak příznačné. Dokážeme ony pokažené věci někdy napravit? **KB**

Týdeník Církve československé husitské.
Vydává: Ústřední rada Církve československé husitské, Wuchterlova 5, 160 00 Praha 6.
Vedoucí redaktorka: ThDr. Klára Břeňová,
redaktoři: Mgr. Josefina Hudcová,
Mgr. Ervín Kukuczka, Milan Udržal, grafik.
Šéfredaktorka Cesty: Mgr. Jana Krajčířiková.
Tel. redakce: 220 398 107;
e-mail: cesky.zapas@ccsh.cz,
tisk: Grafotechna plus.
Distribuce a reklamace: ADLEX, spol. s r. o.,
Xaveriova 1888/45, Praha 5 150 00
Redakce si vyhrazuje právo na úpravy a krácení příspěvků.
Předplatné: Mgr. Dagmar Pišová,
tel.: 220 398 117,
e-mail: prodejna.blahoslav@ccsh.cz

ZE ŽIVOTA CÍRKVE

Ideje faráře Samuela - rok 2021

Na konci ledna 2022 proběhlo první roční výročí působení faráře Samuela Vašina v náboženské obci Trhové Sviny. V této souvislosti jsme se bratra faráře zeptali:

Bratře faráři, nejdříve gratulujeme k narození vaší dcery Tabity a přejeme celé rodině hodně zdraví a Božího požehnání. Velice úspěšně jste se uvedl v prvním ročním působení v naší náboženské obci Trhové Sviny. Jak vy osobně hodnotíte vaše působení v uplynulém roce 2021?

Můj příchod do náboženské obce byl radostný, protože setkání s lidmi v místním sboru bylo velice přívětivé. Rovněž místní sbor (kostel) je architektonicky velice zajímavá stavba a je průběžně udržovaná.

Velice mě ale zarmoutil stav zahrady a zejména vstup do sboru s pěti kamennými stupni, kde vyseřadávala mládež s divným chováním a mluvou, v okolí rozházené láhve a cigaretové nedopalky. Daný stav věcí mě vyburcoval a rozhodl jsem se pro urychlenou změnu. Cítil jsem totiž veliký stud za stav místa, které má sloužit k nejkrásnější události našich životů – setkávání s Ježíšem Kristem a Pánem Bohem. Oplotili jsme celý areál sboru a založili jsme ve spolupráci s Kateřinou Nef, předsedkyní Trhováčku, rodinného centra Trhové Sviny, komunitní zahradu. Tím se uvedený smutný stav výrazně změnil. Společně jsme s členy obce a příznivci naší církve uskutečnili celou řadu menších i větších akcí a oprav, o kterých se můžete dočíst na nových webových stránkách <http://husitskykostelsviny.cz/> či na facebooku. I když je před námi mnoho nových úkolů, vyhlížím do dalšího období s nadějí. Prosím Pána Boha o pomoc a opírám se o aktivitu Kateřiny, Tomáše, Jardy, Majky, Marka, Zuzany, Jiřky, Gabriely a mnoha dalších. Všem děkuji a vyprošuji jim Boží požehnání.

Současná doba bude náročná pro celou řadu našich spoluobčanů. Při řešení svých materiálních problémů možná někteří opominou hledat duchovní cestu. Dá se ale také předpokládat, že opak bude pravdou. Co byste vzkázal všem hledajícím?

Naše Církev československá husitská je určena všem, kteří hledají, protože si uvědomují své problémy, bolesti a strasti a chtějí tento stav změnit. Ježíš Kristus zve všechny nemocné, trpící, osamocené a obtěžkané tíží současné doby k novému životu. Ježíš Kristus nám dává naději tam, kde ji již sami nevidíme. Víme, že Ježíš Kristus nás vybízí k aktivitě a zve nás na cestu prozářenou světlem pravdy, víry, naděje a lásky.

Za rozhovor děkuje Vilibald Rolínek

Pomozte nám s ubytováním pro ukrajinské běžence

Bratr farář Vratislav Jan Marša z Brna - Maloměřic organizuje ubytování pro několik ukrajinských běženců (zejména maminek s dětmi) přímo v našich brněnských sborech. Jedná se o budovy sboru v Černovicích a Husova sboru v Králově Poli. Pro běžence se již podařilo sehnat peníze na nouzová lůžka, dále vybíráme prostředky na vše další, co budou lidé v nouzi potřebovat. Jsou také potřeba dobrovolníci, kteří by se pomohli o lidi postarat. Pokud se rozhodnete přispět, posílejte, prosím, na účet náboženské obce Maloměřice: 123-5827070237/0100, variabilní symbol 111. Zájemci o dobrovolnickou činnost, kontaktujte, prosím, přímo bratra faráře: tel. 776 032 149, marsa@ccshbrno.cz. Michal Horák

Finanční pomoc lidem na Ukrajině lze stále posílat též na transparentní sbírkový účet Husitské diakonie: 2501867242/2010, variabilní číslo 500.

Přespávačka v Olomouci

V únoru se nám povedlo uskutečnit setkání pro mladší mládež v Olomouci. Již dlouho jsme se na ně těšili, a protože letos nebylo setkání o pololetních prázdninách, rozhodli jsme se je alespoň trochu nahradit právě tímto setkáním.

Všichni účastníci i vedoucí se pozvolna scházeli v podvečerních hodinách v pátek 11. 2. v Husově sboru v Olomouci (u letadla). Tímto bychom chtěli poděkovat bratru faráři J. Křivánkovi za to, že nás nechal na faře přespát a umožnil nám využít prostory kostela a jeho zázemí. Celý program byl zahájen společnou večeří a pak už začalo seznamování s novými dětmi a povídání si se starými známými. Nezapomněli jsme ani na modlitbu a po ní následoval film. Z farního sálku vzniklo velké kino, kde nechyběl ani popcorn nebo coca cola. Po filmu následovala noční hra v kostele, kde se účastníci vloupli do továrny a snažili se najít léky na nemoc, kterou byli infikováni. V továrně se nacházely bezpečnostní kamery a bachaři, kteří celou hru ztěžovali. Nakonec to dopadlo dobře a našli dostatek léků na to, aby se všichni mohli vyléčit. Potom už

j jsme se zachumlali do spacáků a šli spát. Ráno na nás ke snídani čekalo teplé kakao a závin. V sobotu ráno jsme si zahráli několik skvělých her venku i vevnitř a pak

už nadešel čas se rozloučit. Před odjezdem jsme ještě účastníky pozvali na další setkání, které se bude konat v srpnu: Tábor SMM s názvem Za pět minut dvanáct. Tímto bychom chtěli pozvat i vás všechny, komu to tentokrát nevyšlo, nezapomejte, vyjde to v srpnu. Rychle se přihlaste, není na co čekat!
Pavla Richterková

Ježíš a dívka

Seděla sklíčená u vody a pozorovala západ slunce. Ještě včera tu takhle seděla s ním a on jí sliboval věčnou lásku. Proč ji ale opustil, proč zrovna, když ho potřebovala nejvíc? Marie věřila v Boha, ale ani tato jistota jí nestačila k tomu, aby nevzala do ruky žiletku. Vždyť přece na světě neexistuje taková čistá a věrná láska, o jaké ona snila. Navždy s tebou, milý Jane – bodla se do žíly a pozorovala, jak krev pomalu po kapkách vytéká z jejího těla. Cítila, jak umírá a její duch se postupně vytrácí.

Marie seděla u vody a náhle uviděla osobu kráčet po vodě. Z osoby vyzařoval klid a Marie cítila, že je to ten pravý. Ten, na něhož tak dlouho čekala. Jediný člověk, který je schopen pravé, čisté a věrné lásky. Měl dlouhé tmavé vlasy a z očí mu vyzařoval klid. Ten člověk šel k ní a rukou jí k sobě zval. Šla k němu, její nohy kráčely po vodě a ona se smála. Byla konečně šťastná. Měla víru a díky ní dokázala kráčet po vodě.

„Vzbud’ se, máš tady tatínka,“ řekla zdravotní sestřička. Marie otevřela oči, „Kde

to jsem?“ „Jsi v nemocnici, copak si to nepamatuješ, především ses pokusila o sebevraždu,“ odpověděl jí tatínek. „Prospala jsi celý den.“ „A jak jsem se sem dostala, kdo mě našel?“ Ptala se pomatně Marie. Nic kolem sebe nechápala. „Dobře, budu ti to vyprávět,“ usmál se táta a začal. „Předevčírem večer mi volalo cizí číslo. Když jsem ho zvedl, ozval se mužský hlas a ten říkal: „U Dolanského mostu jsem našel vaši dceru s žiletkou v ruce, krvácela. Ránu jsem zavázal, ale bude to chtít nějaký pobyt na psychiatrii.“ „A co potom, tati?“ přerušila ho Marie. „Okamžitě jsem nastartoval motor a jel jsem tam za tebou.“ „A co ten muž? Kdo to byl a jak se jmenoval?“ „Ten muž se mi představit nechtěl, pouze mi tě předal. Byl to docela zvláštní týpek, měl dlouhé vlasy a takové jakoby okouzlující oči. Když jsem mu pak chtěl poděkovat a zeptat se ho, jak tě našel, zmizel. Najednou jakoby tam vůbec nebyl, ale protože už byla tma, nepřikládal jsem tomu větší váhu. Byl jsem rád že ses našla,“ dopověděl tatínek unaveně. „Tati, vždyť to byl určitě

Ježíš, takhle přesně vypadal ten týpek, se kterým jsem chodila po vodě,“ řekla Marie celá nadšená. „Ty ses snad úplně zbláznila,“ vyhrkl táta překvapeně. „Ne, tati, já jsem pouze uvěřila v to, že Bůh umí dělat zázraky.“
Miriam Chytilová

Malování na sklo a kameny v našem husitském kostele v Lounech se v neděli 13. března setkala s velkým úspěchem. Více fotografií, jejichž autorem je Ladislav Bába, najdete na webových stránkách církve ve fotogalerii. **redakce**

NAD PÍSMEM

K Bohu skrze naše srdce

Jan 12,20-33

„Kdo miluje svůj život, ztratí jej; kdo nenávidí svůj život v tomto světě, uchrání jej pro život věčný.“

Vážené sestry, vážení bratři, začněme naše dnešní uvažování u prvního čtení ze Starého zákona. To obsahuje Hospodinův výrok, jenž zaznívá ústy proroka Jeremiáše: „Svůj zákon jim dám do nitra, vepíší jim jej do srdce. Budu jim Bohem a oni budou mým lidem.“ Z kontextu se dozvídáme, že jde o Hospodinovu reakci na porušení smlouvy, kterou uzavřel s otcí Izraele po vyvedení z egyptského otroctví. Navzdory nevěrnosti jeho lidu, Hospodin s ním zůstává dál, velmi blízce jako jejich „manžel“. Vychází svému lidu opět vstříc a nabízí nové smluvní dění, které nebude možné opustit, neboť zákon bude uvnitř –

v srdci každého příslušníka judského a izraelského lidu. To, že každý jeden patří Bohu, ve své nejhlubší podstatě a určení, není možné odložit, zahodit či ztratit. Troufám si říci, že tuto skutečnost můžeme vztáhnout opravdu na každého člověka. Nezrušitelně ve svých nitrech, ať už o tom víme nebo ne, patříme Bohu. Evangelijní úryvek z Janova evangelia začíná příchodem skupiny Řeků do Jeruzaléma, aby tam oslavili Velikonoce v chrámu. Mohlo jít o řecky hovořící Židy z diaspory, nebo o proselyty nežidovského původu, ale my je můžeme chápat jako poutníky reprezentující svět, kteří jsou puzeni touhou po Bohu. Poetičtěji vyjádřeno – z hlubin svého lidského srdce jsou vedeni k Hospodinu jeho zákonem v nich samých.

Chtějí vidět Ježíše jako toho, ve kterém mnozí kolem něj rozpoznávají Božího Syna, novou duchovní cestu a vlomení Božího království do pozemské reality.

Ježíšovi učedníci Filip a Ondřej poslouží v příběhu jako prostředníci, kteří žádost Řeků předávají svému Mistrovi. Nemáme sice zmínku o tom, že by se nakonec s Řeky setkal, ale poučuje Filipa a Ondřeje o tom, co se chystá a jakou úlohu sehraje o přicházejícím Pesachu. Používá příměr z rostlinné říše: „Amen, amen, pravím vám, jestliže pšeničné zrno nepadne do země a nezemře, zůstane samo. Zemře-li však, vydá mnohý užitek.“ Až nastane ona hodina Ježíšova ukřižování – smrti, je to událost, která musí nastat a nelze se jí vyhnout, dodává Ježíš. Je to totiž důvod, proč přišel, a cesta k oslavení Syna a zároveň Otcova jména. Pak nejen Ježíšovi učedníci, nejen zájemci z jiných zemí, ale všichni lidé budou moci užít jeho vyvýšení. Zrno padne, ale vydá svůj užitek a přinese plody. Proces zatčení, utrpení a smrti je ve velikonočních událostech cestou ke vzkříšení, slávě a novému životu nabídnutému mnohým, respektive všem. Hlas, který zástup slyšel a který je odpovědí na Ježíšovu prosbu, aby Otec oslavil sám sebe, zazní z nebe: „Oslavil jsem a ještě oslavím.“ Hospodin tak jednoznačně přitakává Ježíšově příběhu, který se odehrává, ale který bude mít i pokračování. My máme v cestě Ježíšově rozpoznat svoji cestu, naplnění naší celoživotní touhy po Bohu, kterou si neseme v našich nitrech. Jak se na cestě do Boží přítomnosti orientovat, říká Ježíš ve verši, který jsem pro dnešní text vybral jako klíčový: „Kdo miluje svůj život, ztratí jej; kdo nenávidí svůj život v tomto světě, uchrání jej pro život věčný.“ Není to cesta tohoto světa, ale pouť do vlastního středu, k Bohu do hloubky vlastního srdce. Ve věcech časných není možné najít trvalou útěchu a není možné uhasit naši žízeň po Bohu. Dokud to nepochopíme, budeme stále narážet na zklamání. Krásně tuto skutečnost vyjádřil biskup Augustin: „Stvořil jsi nás, Bože, pro sebe a nepokojné je srdce naše, dokud nespočine v tobě.“ Náš skutečný domov není v tomto životě, který má začátek a konec v čase, ale v životě věčném, který je naší nekonečnou vertikálou. Amen.

Vladimír Volráb

4. NEDĚLE POSTNÍ

Radujte se s dcerou jeruzalémskou a jásejte nad ní všichni, kdo ji milujete! Veselte se s ní, veselte, všichni, kdo jste nad ní truchlivali. Budete sít do sytosti potěšení z jejich prsů. (Izajáš 66,10-11)

První čtení: Jozue 5,9-12

Tužby:

2. Abychom svého Pána v tichosti a pokoře následovali, modleme se k Hospodinu.
3. Abychom svědectvím svého života vítězství Dobra, Pravdy a Krásy napomáhali, modleme se k Hospodinu.

Modlitba před čtením ze sv. Písem:

Bože Vykupiteli, každému z nás se vrací všechno zlé, čeho jsme se dopustili slovem či skutkem. Děkujeme ti, že v nás probouzíš svědomí, abychom svých hříchů litovali. A jestliže svědomí nás trestá, ty nás potěš a odpusť nám! Svým svatým Duchem nás osviť, ať slyšíme slova Ježíše Krista, našeho Pána. Amen.

Druhé čtení: 2. Korintským 5,16-21

Evangelium: Lukáš 15,1-3.11b-32

Verš k obětování: Žalm 13,4-6

Verš k požehnání: Lukáš 15,32

Modlitba k požehnání:

Bože Vykupiteli, ačkoli si nezasluhujeme než trest, ty jsi milosrdný – napravuješ nás a zachraňuješ svým slovem a svátostmi. Prosíme tě, naplň naše životy vírou v tvého Syna Ježíše Krista, našeho Pána. Amen.

Vhodné písně: 20, 24, 29, 53, 91, 118, 245

Pane Ježíši Kriste, očisti můj zrak srdce, abych uzřel tvoji slávu a vyvýšení, opustil tak svou cestu v tomto světě a vydal se po tvé k životu věčnému.

Jan Amos Komenský a jeho vyrovnávání se s utrpením z hlubiny víry

Jan Amos Komenský je osobností, kterou vrcholí husitská tradice, úsilí Jednoty bratrské a celé české reformace. Komenský svým působením a dílem přesahoval svou církev, ze které vyšel – Jednotu bratrskou, svůj národ, ale také svou dobu, v níž žil. Například mnohé z jeho pedagogických návrhů začaly být uskutečňovány až v moderní době.

Životní putování z vlasti do zemí Evropy

Narodil se 28. března roku 1592 patrně v Uherském Brodě nebo v blízké vesnici Nivnici. Od svého dětství vyrůstal ve víře a řádech Jednoty bratrské, k níž jeho rodina náležela. Uherskobrodský sbor patřil k důležitým centrům Jednoty na Moravě. Od roku 1608 se stal žákem bratrské školy v Přerově. Za podpory Karla staršího ze Žerotína studoval teologii na proslulých reformovaných akademiích v Herbornu a následně v Heidelbergu, kde získává evropský rozhled v teologickém a filozofickém myšlení. Po návratu se stal učitelem na bratrském přerovském gymnáziu a od roku 1618 duchovním správcem ve sboru ve Fulneku. Od počátku se věnoval literární činnosti, zejména v českém jazyce, a promýšlel nové lepší způsoby výuky na školách. Do jeho života zasáhl rok 1620, kdy došlo k porážce stavovského povstání v bitvě na Bílé hoře, a události, které potom následovaly. Od té doby se musel jako duchovní Jednoty bratrské skrývat. Byl nucen uprchnout z Fulneku, kde byla v roce 1624 zničena jeho knihovna. Při morové nákaze mu zemřela žena a dvě děti. Roku 1628 odchází z vlasti do vyhnanství a působí jako duchovní, pedagog a spisovatel v cizině – v polském Lešně, v Anglii, ve Švédsku a v Sedmihradsku – v Blatném Potoku (Sarospataku). V kulturních kruzích tehdejší Evropy si získal jméno uznávaného učenice. Byl důležitým mluvčím české nekatolické emigrace a aktivně se účastnil politických snah proti vládě Habsburků. Je autorem četných spisů náboženských, filozofických, pedagogických, jazykovědných, také bratrského kancionálu, katechismu a dalších. V roce 1648 se stal biskupem Jednoty bratrské, která v té době již neměla příliš dobré vyhlídky na rozvíjení života a činnosti. Posledním tvůrčím působištem Komenského se stal v letech 1656-1670 Amsterdam v Nizozemí, kde zemřel 15. listopadu 1670 a je pohřben v Naardenu.

Vyrovnávání se s bolestí a utrpením

Komenského můžeme charakterizovat jako muže bolesti a utrpení. Jeho duchovní zkušenost formovalo od počátku jeho života setkávání se s utrpením v různých podobách. Byl tím, kdo bytostně prožíval tragédii svého malého národa, své církve – Jednoty bratrské, i vlastního života. Zakoušel opuštěnost a pronásledování. Žil v těžké a tvrdé době, poznamenané hrůzami a útrapami třicetileté války. V těchto životních zkouškách a strážních ho držela především víra v Boha. Jeho životní zápas víry může být přirovnán k zápasu starozákonního Joba, který ani v neštěstí neztrácí víru. Říká: „To máme od Boha přijímat jenom dobro, kdežto věci zlé přijímat nebudeme?“ (Jb 2,10) V knížce „Přemýšlování o dokonalosti křesťanské“ Komenský v úvodu

píše: „Z tohoto traktátu budeš moci vyrozumět, že je marné si vybírat, jak by člověk chtěl být od Boha veden, ale že nejlepší jest jít povolně za Pánem Bohem, třeba i s pláčem, a vděčně přijímat z jeho ruky všecko, štěstí i neštěstí, radost i zármutek, smích i pláč“ (Studnice útěchy, cit. s. 9). Všemi spisy Komenského prostupuje jeho niterná jistota víry a křesťanské vyznání. Ve spise „Hlubina bezpečnosti“ píše, že člověk si přivodí zmatek a strast, vzdálil-li se od Boha, opustil-li místo sobě určené, s nárokem na svévolnou samostatnost (samosvojnost), místo aby pamatoval, že bytostně závisí na Bohu. Pravým lékem je návrat do pravého centra, k Bohu, do jeho plnosti, kde člověk dochází bezpečí a blaha. Cestu k sobě usnadnil Bůh tím, že se nám učinil viditelným v Kristu, odhalil nám v něm studnici našeho života a pokoj v jeho zásluhách. „Kdo se tak cele, bez podmínek oddá Bohu a ponoří se do hlubiny Boží laskavosti, ten snadno zapomene na všechny obavy a hrůzy, ale i na vše, co má kolem sebe i v sobě, ba i sám na sebe, sám sobě se ztratí a žije a přebývá jen v Bohu“ (Hlubina bezpečnosti, cit. s. 72). Jestliže ve světě panuje nejistota a zmatek, pak Komenský nalézá pravou jistotu a pokoj v Bohu plně poznatelném v Kristu. A tuto jistotu doporučuje také druhým.

Komenský, náčrt k soše,
akad. sochař Jan Znoj, 1936

Obdobný motiv opuštění víry světa a návratu k Bohu se objevuje v nejznámějším spise Komenského „Labyrint světa a ráj srdce“, dopsaném v roce 1623 pod Klopoty u Brandýsa nad Orlicí a v konečné úpravě vydaném v Amsterdamu v roce 1663. Předlohou je biblická kniha Kazatel a veršem z ní je také spis nadepsán: „Viděl jsem všechny skutky, kteréž se dějí pod sluncem, a aj, všecko jest marnost a trápení ducha“ (Kaz 1,1). V závěru je Komenský inspirován Vyznáním církevního otce Augustina: „Srdce naše neupokožené jest, dokudž se koli neustanoví v tobě, Bože.“ Spis nese znaky pietistické zbožnosti, ale Komenskému je cizí pasivita a útěk ze světa a před odpovědností za něj. Poutník není uzavřen ve svém srdci, ale vrací se do světa. V závěru slyšíme: „Půjdu, kam poručíš, činiti budu, co rozkážeš. Duch tvůj dobrý spravuj mne jen a veď mezi osidly světa jako po rovné zemi, a milosrdenství sprovázej mne po cestách mých a proved' skrze tyto, ach tesklivé temnosti světa až k věčnému světlu“ (Labyrint světa a ráj srdce, cit. s. 198).

Všenáprava jako překonávání zla a porušení ve světě Komenského veškeré myšlenkové úsilí filozofické, pedagogické, politické a mírové vycházelo z jistoty existence Boha. Komenský jako teolog, filozof a pedagog zdůrazňoval jako „trojí světlo“ tři principy poznání: smysly, poznání rozumem a poznání Božího zjevení z Písma svatého. Komenský se odlišoval od striktně pojatého protestantského hlediska, že jediným zdrojem poznání je

Písmo svaté. Lišil se i od moderní vědy a filozofie, které vycházejí ze smyslového a rozumového poznání a víru a zjevení odmítají. Podle Komenského byl základním předpokladem k pochopení skutečností soulad vědy a víry. Tento charakteristický rys myšlení byl od počátku blízký i přístupu v Církvi československé husitské. Podle učení naší církve se věda a víra navzájem nevylučují a nemusejí nutně stát proti sobě v rozporu.

Komenský byl encyklopedistou. Snažil se postihnout všechny vědní obory a jednotlivé poznatky uspořádat v harmonický celek. O to se pokusil ve svém celoživotním díle, tzv. „Obecné poradě o nápravě věcí lidských“. Jeho snažení o jednotný pohled na přírodu a veškerou skutečnost vychází z předpokladu, že je-li jediný Bůh – Stvořitel a pochází-li z něho všechno, pak jistě ve všem musí vládnout soulad a harmonie. I v tomto svém pozoruhodném díle myslí Komenský jako křesťanský teolog. Základem všenápravy – křesťanské humanizace světa – je spolupráce odborníků různých oborů. Píše: „Základem této obecné dobrovolnosti všude bude společné trojí světlo, světlo smyslů, rozumu a Božího zje-

vení. Za tímto světlem půjdou stejně filozofové, politikové i teologové, lišice se pouze způsobem použití podle rozličnosti oborů, jimiž se zabývají. Neboť: 1. Filozofové obrátí pozornost k věcem, aby zjišťovali, jak se v přírodě nic neděje nahodile, jak všechno zachovává řády sobě přidělené, aby se tak sami učili i jiné vyučovali nikdy nebloudit při vlastním zacházení s věcmi. 2. Politikové obrátí pozornost k lidem: aby sledovali v tomtéž společném světle zákony lidské svobody nade vším, a tak sami uměli a jiné učili šetřit moudře těchto zákonů stran sebe i jiných. 3. Teologové, vzhlížejíce k Bohu v tomtéž společném světle, převyšujícím všechno, postarají se, aby jeho vládě bylo podřízeno všechno (zejména však jeho obraz, lidská vůle)“ (Obecná porada III., cit. s. 331).

Charakteristická pro tuto pozoruhodnou Komenského koncepci univerzální reformace a všeobecné nápravy světa je spolupráce s Bohem i spolupráce všech lidí založená na poznání Božího světla, moudrosti a dobrovolnosti.

Tomáš Butta

Jan Amos Komenský a 17. listopad

Koncem března si připomeneme kulaté narozeniny zvěčnělého bratra faráře Františka Božovského (25. 3. 1912 – 13. 11. 2003). V neděli 17. listopadu 1991 zazněla z jeho úst v březohorském sboru Mistra Jakoubka ze Stříbra níže otištěná promluva. Zamýšlí se v ní nad odkazem muže veliké touhy a naděje J. A. Komenského a nadějí, kterou jsme vkládali do společenských změn na konci roku 1989. V ledasčem se nenaplnila, nebo přesněji řečeno, v ledasčem jsme ji my nedokázali naplnit. Ale stále máme otevřené dveře k „všenápravě věcí lidských“, k tomu, abychom usilovali přivést k blahu své bližní více než sami sebe, stejně jako to přes své těžké životní ztráty činil J. A. Komenský.

Martin Jindra

Milí bratři a sestry, minulou neděli jsme si dali slib, že dnes vzpomene J. A. Komenského. Dnes je zvláštní výroční den, svým významem naplněný smutkem i radostí. V časopise Jednoty bratrské jsem viděl fotografii budovy jazykové školy na Národní třídě v Praze. Tuto školu zdobí bronzový obraz J. A. Komenského. Pod deskou je nápis: „Všemu se uč pro užití.“ Ale před dvěma roky 17. 11. byla deska Komenského s nápisem zahalena tmou. Byl už večer. Válečné vozy zatarasily ústupové cesty a mnoho „rytířů“ přehradilo cestu průvodu studentů. Jeden a půl tisíce na boj cvičených a připravených mužů stálo tváří v tvář mladým lidem, kteří nemohli vpřed, do stran, ani zpět. V hodině napětí na rozhraní dvou mocí – násilí a lásky – se vytvořila světelná hranice ze svíček. A nastalo krveprolití.

Řekli jsme, že tam pod portrétem J. A. Komenského je nápis: „Všemu se uč pro užití.“ V onu chvíli by Komenský jistě volal: „Ne! Tomuhle, co se s vámi děje, se neučte! Neučte se násilí pro užitek. Jen si vezměte poučení, kam vede pýcha moci, a sami se jí varujte!“ Snad si ani studenti neuvědomili, že na ně hledí Učitel národů, anděl míru, svědek brutality a jejich bolesti.

Už jsou to dva roky. Dvouletý človiček už ovládá své údy a je z toho tak šťastný, že se jakoby bez rozumu řítí všude, kde vidí volný prostor. Nám všem jsou také dva roky. Kam se řítíme, posílení svobodou? V kom vidíme ty moudré, na něž máme spoléhat, aby náš rozběh nebyl plný trpkosti, zloby a zklamání?

Slyšeli jsme z Písma tři podobné verše: „Ale ti, kdo skládají naději v Hospodina, nabývají nové síly; vznášejí se jako orlové, běží bez únavy, jdou bez umdlení.“ (Iz 40,31) „Je naděje pro tvé potomstvo...“ (Jr 31,17) „Navraťte se k Hospodinu, svému Bohu...“ (Jl 2,13) Jsou to slova, která sílila J. A. Komenského, když psal Kšaft umírající matky Jednoty bratrské. Právě v něm jsou známá

slova: „Věřím Bohu, že po přejití vichřic hněvu, hříchy našimi na hlavy naše uvedeného, vlada věcí tvých k tobě se zase navrátí, ó lide český!“ Smysl a dějinnou platnost těchto slov si uvědomoval T. G. Masaryk, který jimi započal své první poselství národu v prosinci 1918. Vlastní parafrázi téhož výroku použil při svém prvním novoročním projevu v roce 1990 i Václav Havel: „Tvá vláda, lide, se k tobě navrátila.“ Člověk může být unavený sám sebou, okolnostmi, může mít všelijaké pochybnosti a černé myšlenky, není však ztracen, dokud si zachová citlivost na Boží hlas. Ten mění tok myšlenek a pozvedá ochablé ruce... Ti, kdo shledávají naději v Hospodinu, nabývají nové síly. Komenský s Bohem počítal. Patřil k našim národním prorokům. Viděl do nedohledné budoucnosti jako prorok Jeremjáš: „Je naděje pro tvé potomstvo.“

Komenský jako člověk Boží dovedl nést tíži života. Ztratil v něm ženu i děti, ztratil písemná díla, ztratil domov, opustil vlast, jen aby víru sobě a svému stádu uchoval. Ani vyhnanství mu nedalo klidu, i tam mu válka vzala mnoho. Lidství Komenského je vyplněno utrpením. Komenský – křesťan dovedl se vyrovnat se životem. Znal Boha, znal stíny i krásu života. Běh života měřil mírou vůle Boží, ne mírou pohledu lidských očí. Byl veliký svědek Páně. Věděl, že dítě Boží má a musí doufat, on poznal, že hřích musí být ztupen zkouškou a osvědčením víry. Věděl, že sám svět nenaopraví, ale věřil v Boží moc a sílu.

Připomínáme si 17. listopad, tu odvahu a vůli po novém životě v pravdě, svobodě a spravedlnosti, k odpuštění, smíření, lásce. Svoboda je velký dar, ale nepomysleli jsme si, jaké má požadavky, nároky. Zachovávejme si tedy mysl a vidění Kristovo a vytrváme až do konce. Amen.

František Božovský

Co se děje u březnu

Březen je první jarní měsíc, jaro podle kalendáře začíná 20. března, v den rovnodennosti – den a noc jsou tedy stejně dlouhé, ovšem den se bude ještě tři měsíce prodlužovat. Březnové pranostiky však jasně říkají, že na stálejší teplo si obvykle ještě pár týdnů počkáme.

Určitě znáte:

Březen – za kamna vlezem, další je třeba: Březnové slunce má krátké ruce. Zemědělci vy-pozorovali, že pro dobrou úrodu je lepší, když v březnu moc nepříší, např.: Suchý březen, studený duben, mokrá máj - bude v stodole ráj.

Nebo: Mnoho

dešťů březnových - hubené léto.

8. března slavíme Mezinárodní den žen. Tento svátek byl oficiálně vyhlášen Organizací spojených národů r. 1975 jako den mezinárodní solidarity žen a ocenění jejich úsilí za rovnoprávnost, spravedlnost, mír a rozvoj. Datum 8. března připomíná stávkou newyorských švadlen v roce 1908, které mimo jiné bojovaly za volební právo žen.

V kalendáři však můžeme najít i méně známé „dny“: např. 10. březen je Evropským dnem památky obětem terorismu, 21. března si dokonce můžeme vybrat mezi Dnem za odstranění rasové diskriminace, Dnem poezie nebo Dnem zdravého spánku.

V březnu si také připomínáme narození dvou velmi významných Čechů – 7. března 1850 se narodil náš první prezident Tomáš Garrigue Masaryk a 28. března 1592 Jan Amos Komenský, Učitel národů – proto je toto datum zároveň Dnem učitelů. Komenský

i Masaryk žili každý v jiné době, ale měli spolu i hodně společného – pevnou víru v Boha, lásku ke vzdělání a ke svému národu, jemuž se snažili ze všech sil pomáhat v nelehkém čase války.

Z dalších březnových zajímavostí můžeme zmínit např. první elektrickou tramvaj, která začala jezdit 19. března 1896 v Praze z Karolina do Vysočan.

JK

C E S T A

Komenského Šestero

Když uzavřením vestfálského míru v roce 1648 skončila třicetiletá válka a bylo jisté, že v českých zemích zůstane jediným povoleným náboženstvím to katolické, hrozilo, že Jednota bratrská zanikne. Její členové museli před více než dvaceti lety opustit vlast a nyní přišli o poslední naději vrátit se zpět. Tehdy napsal bratrský biskup Jan Amos Komenský knížku „Kšaft umírající matky Jednoty bratrské“. Je to vlastně závět, v níž jménem své církve českému národu odkazuje to nejlepší, co Jednota bratrská rozvíjela. Tento odkaz je shrnut do šesti bodů, tzv. Šestero:

- Láska k Boží pravdě, kterou projevoval již Mistr Jan Hus
- Láska k Písmu svatému, Bibli, kterou Jednota bratrská přeložila do češtiny (Bible kralická)
- Dobrovolné podřizování se řádu a Boží kázni
- Vzájemná svornost a spolupráce ve službě Bohu
- Pěstování rodného českého jazyka
- Lepší vyučování dětí a mládeže

Jednota bratrská tehdy našetřít nezauklá. Její členové se rozptýlili po celém světě, založili obce i v Americe a s rozvojem zámořských objevů se začali zaměřovat na zahraniční misii. Komenského Šestero je však platné stále.

JK

Nakreslila: Lucie Krajčířková

M o d l i t b a

Milostivý Bože,

prosíme tě o mír pro celý svět, prosíme tě, aby všechny národy vedle sebe dokázaly žít v míru a vzájemné spolupráci, prosíme, aby skončily všechny války a nebylo už možné, aby je vládcové, toužící po moci, rozpoutávali.

Amen.

Kamkoliv půjdeš, půjdu...

... Kdekoliv zůstaneš, zůstanu. Tvůj lid bude mým lidem a tvůj Bůh mým Bohem. Tato slova často zaznívají při manželském obřadu, kdy si snoubenci navzájem slibují věrnost. Ne každý však ví, že jsou převzata z biblické knihy Rút, kde je žena tohoto jména neřídka svým snoubencem, nýbrž své tehyni – matce svého muže. Je to krásný příběh, který bych vám nyní chtěla vyprávět...

7. Noemi přemýšlí, co dál

Rút pak na doporučení své tchyně Noemi i na výzvu Boázovu chodila každý den během celé sklizně ječmene i pšenice na Boázova pole. Postupně se spřátelila s jeho děvečkami a pomáhala jim se sklízni. Klasy, které vypadly ze snopů obilí, si pak mohla vzít pro Noemi a pro sebe. Za pár dní měly obě ženy zásobu mouky na celou zimu. Rút i přesto pilně dál pomáhala, kde bylo třeba, aby obilí bylo co nejrychleji sklizeno. Všichni měli na paměti nedávné hladové roky, a proto se snažili, aby z letošní první dobré úrody nepřišlo ani zrnko nazmar.

Všichni Boázovi služebníci i děvečky si Rút rychle oblíbili, protože byla skromná a pracovitá. Postupně se naučila zpívat jejich písně, takže jim práce šla hezky od ruky. Při chvílích odpočinku si povídali. Rút vyprávěla o životě v bohatém moábském kráji, kde žila její rodina. Mnozí se proto divili, proč se rozhodla raději odejít s Noemi. Její prostá odpověď všechny dojala: „Noemi je pro mě jako matka, nemohla bych ji opustit.“ Slyšel to

i Boáz, který často na pole přicházel, aby zkontroloval postup prací a sám také ostatním pomohl.

Když sklizeň skončila, sedla si večer v jejich domku Noemi k Rút a začala nahlas přemýšlet: „Vedla sis velice dobře, Noemi. Podle toho, co jsem slyšela mezi sousedkami, jsi tu velmi oblíbená a myslím, že i Boáz na tebe pohlíží milostivě. Měly bychom tedy udělat další krok pro zajištění tvé budoucnosti.“

„Jak to myslíš, Noemi?“ zeptala se Rút. „Jak víš, Boáz je náš zastánce,“ vysvětlila Noemi. Je bratrance mého muže Elimeleka. Je tu samozřejmě ještě Efrain, Elimelekův bratr, ten je naším nejbližším zastánce. Již jsem oznámila, že musím prodat

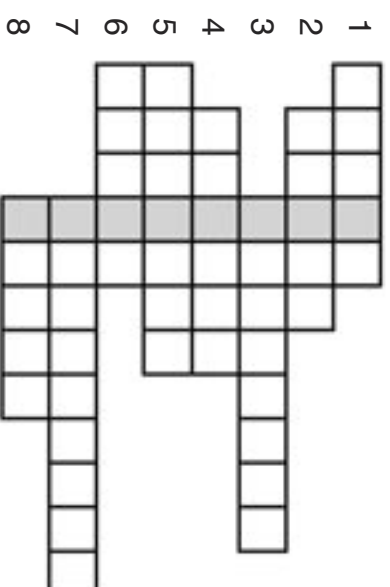
Elimelekovo pole a zastánce má právo to pole předročně vykoupit. S tím však souvisí i to, že by se měl postarat o mne a o tebe, protože ani jedna z nás nemá syna. Je na mužích, jak se rozhodnou, my bychom to však přece jen mohly trochu ovlivnit,“ uvažovala Noemi. „Pořád nechápu,“ vrtěla Rút hlavou.

Soutěž o tři knihy

Tentokrát je naše soutěž zaměřena na názvy děl Jana Amose Komenského. Pokud se doptat jejich chybějící části a vepsat je do doplňovačky. Pomoci vám může text na str. 4-5. Získanou tajenku nám pošlete nejpozději do poloviny dubna na adresu

Jana.Krajcirkova@csh.cz
v květnové Cestě otiskneme jména výherců.

Mezi Komenského učebnice patří například Informatorium školy (3), Svět v obrazech neboli (6) pictus nebo (2) hrou. Jeho nejznámějším útešným spísem je Labryrint (8) a ráj (1). Po uzavření vestfálského míru napsal Kšáť (7) matky (5) Bratrské. Nápravě světa se věnuje jeho (4) porada o nápravě věcí lidských.

Blahopřejeme výhercům z lednového čísla

(tajenka: *Kaplani z různých církví spolupracují*):

Andělka Jindrová z Příbrami
a Amálka Sladkowská ze Zlína

Neobyčejné rostliny

Řebříček

Do války vojáci putují, ženy jim sbohem dávají.
Ve válce budou bojovat, o život se dennodenně prát.

Vojáci na vybranou nemají, vzdali se života a pohodlí.
Na bitevním poli budou už zítra stát, o víru a život se rvát.

Zanechali doma lásku. Zanechali doma děti.
Na hlavě mají kovovou masku, vyrobenou z kovu nebo mědi.

Ženám se stýská, ve válce srdce mají.
Doma dítě vříská, zatímco jejich muži bojují.

Smutek, žal, v beznaději leží.
Vítr spásu odfoukal, bitva stále běží...

A když ženy vojáky konečně zří, vidí s nimi markytánky.
Bolest se jim rozšíří.

Ony věrně zůstaly, však muži to nezvládli.
Markytánky je svedly, o ně se den co den staraly.
Řebříček jim na horké rány velmi často dávaly.

Miriam Chytilová

(Ne)obyčejné rostliny

Ilustrace Miriam Chytilová

„Já vím, že Boáz už není úplný mladík, na druhou stranu je však stále mužem v plné síle...“ pokračovala Noemi opatrně, zatímco Rút se začala červenat. „Rozhodně tě ale, milá dceru, v žádném případě do ničeho nebudu nutit,“ dodala rychle Noemi. „Jen mě tak napadlo, viš, vždycky jsi o něm mluvila hezky a zdá se, že i on je ti nakloněn. Kdyby se rozhodl se s tebou oženit, bylo by ti to proti mysli? Pokud ne, byla by tvá budoucnost zajištěna. Nepopírám ovšem, že myslím tak trochu i na sebe, protože věřím, že bys mě pak nenechala živořit.“

Rút, stále se červenající, tiše odpověděla: „Řekni mi, co mám udělat.“ „Ne, počkej, děvče,“ zakroutila hlavou Noemi. „Nechci po tobě žádnou obět. Řekni mi jasně, jestli by se ti případný sňatek s Boázem zamlouval. Pokud ne, necháme to být.“

Plachá Rút po chvíli váhání zašeptala: „Boáz byl ke mně vždy moc hodný. Je milý a pohledný. Nikdy bych si však netroufla myslet tak vysoko, vždyť jsem jen chudá cizinka...“

„Takže se ti líbí?“ zeptala se Noemi. „Pak je tedy všechno v pořádku. Poslouchej tedy, co mě napadlo. Dnes v noci bude Boáz na humně čistit ječmen. Umyj se a potři se touto vonnou masťou. Přehod si přes sebe plášť, aby tě nikdo nepoznal, a jdi tam za ním. Počkej, až se nají a napije a ulehne k spánku. Až usne, lehni si mu potichu k nohám a čekej. Je-li to tak, jak doufám, myslím, že se už postará, aby všechno dobře dopadlo.“

Rút tedy udělala, co jí Noemi poradila, a odešla za Boázem na humno.

Jana Krajčířková

Nakreslila: Lucie Krajčířková

Jan Amos Komenský

Zvýšená pozornost k osobnosti Jana Amose Komenského je upřirána v posledních třech letech v souvislosti s jeho „kulatými“ výročími – v roce 2020 jsme si připomínali 350. výročí jeho úmrtí (15. listopadu 1670) a letos 430. výročí jeho narození (28. března 1592).

Komenský je jednou z osobností, které proslavily český národ i v cizině, je znám pod přívlastkem „Učitel národů“. Je to nepochybně dáno tím, že větší část svého života byl nucen strávit za hranicemi své vlasti a své rozsáhlé pedagogické dílo publikoval v cizích jazycích a prakticky aplikoval na školách v Polsku, Švédku, Maďarsku a dalších zemích. Jeho reforma školní výuky byla skutečně zásadní a jeho metody se používají dodnes. Patří mezi ně například zásada, že děti se mají vyučovat od nejujtějšího věku, nejprve doma v mateřském jazyce (tomu věnoval knihu „Informatorium školy matešské“), později ve škole. Vždy se má postupovat od jednodušší látky ke složitější, učitel by měl žákům látku názorně vysvětlit a zapojit co nejvíce jejich smyslů – tak, aby je výuka zaujala a bavila. Protože pak

se toho snaže a více naučí, což je příměnné jak pro ně, tak pro jejich učitele. Však také jedny z jeho nejznámějších učebnic se jmenují „Svět v obrazech“ (latinsky „Orbis pictus“) a „Škola hrou“ – v této knize doporučuje jako učební metodu secvičit se žáky na probírané téma divadelní představení.

Nicméně zužovat Komenského význam pouze na oblast vzdělávání by bylo málo. Jan Amos byl také hluboce věřícím člověkem, věrným členem své církve, jednoty bratrské, již po celý život sloužil jako kněz a biskup. Musel kvůli tomu s mnoha dalšími opustit svou vlast. Také jeho zásluhou však Jednota bratrská nejen nezanikla, ale později se jako Unitas fratrum rozšířila i díky svému misijnímu úsilí doslova do celého světa.

Od raného mládí život Komenského přichystal mnohá utpení a zkoušky – od úmrtí rodičů, manžalky a dětí, přes pronásledování, vyhnanství, ztrátu majetku i jeho díla. Jen pevná víra v Ježíše Krista mu vždy umožnila znovu se vzechopit a žít dál. Tuto svou zkušenost vtělil do tzv. útěšných spisů, v nichž mohou nalézat posilu i jeho čtenáři. Nej-

Nakreslila: Lucie Kvačičková

známější z nich je zřejmě „Labyrint světa a ráj srdce“.

I když nemohl žít v Čechách, nikdy na svou vlast a národ nezapomněl a celý život doufal, že se sem bude moci vrátit. Mnoho svých knih napsal česky a věnoval svému národu, například „Kšaft (závěť) umírající

matky Jednoty bratrské“, součástí tohoto díla je i známé Komenského „Šestero“.

Další velkou oblastí Komenského práce bylo jeho celoživotní úsilí o celkovou nápravu lidstva. Pod tíhou reality, ve které žil (celá Evropa byla tehdy zmítána vlekou třicetiletou válkou a ani po jejím skončení nenastal klid), se zamýšlel nad tím, co by pomohlo národům najít svornost, klid a mír pro jejich rozvoj. Jeho ideálem byl vždy život v míru, válka podle něj nikdy nemůže přinést nic dobrého. Ačkoliv pracoval do samého konce svého dlouhého života, svou

„Obecnou poradou o nápravě věcí lidských“ dokončit nestihl. V jeho díle pak pokračovali ještě jeho žáci. Na dlouhou dobu však zůstalo ukryto, protože se domnívali, že svět ještě nedospěl tak daleko, aby dokázal pochopit Komenského myšlenky a řídit se jeho doporučeními. Kéž by ten čas již konečně nastal!

JK

Jan Amos Komenský a ČČSH

V dějinách Církve československé husitské (dále ČČSH) sehrála důležitou roli řada osobností české reformace, mezi nimi na jednom z nejpřednějších míst i Jan Amos Komenský.

Pro české katolické modernisty, zakladatele této církve, se stal Komenský myšlenkovou výzvou, na niž odpovídali v rámci svého bohosloveckého vzdělání a chápání proměnlivého místa církve v dějinách a ve světě. Pro jejich vztah k této osobnosti bylo odrazovým především dílo Františka Palackého, od roku 1829 působícího na vznik nového hodnocení Komenského v české společnosti.

Počáteční nasměrování ČČSH k tradicím českých dějin odráží programové prohlášení Národu československému! z ledna 1920. Česká otázka je zde s T. G. Masarykem hodnocena jako náboženská. Z těchto tradic jsou v prohlášení výslovně uvedeny cyrilometodějská, husitsko – českobratrská a nepřímá obrozenecká.

Pod vlivem Palackého a jeho interpretů bylo pochopení českých dějin u většiny teologů první generace ČČSH nesené spojením české otázky s ideou pokroku a dějinami Evropy. Nositelem a hybatelem českých dějin jim byl obrozující se národ. Ten měl poznáním vlastních dějin, křesťanskou, politickou a kulturní činností navázat na staletí své dávné velikosti. K dějinnému vzestupu národa jim podstatně patřila i Jednota bratrská a Komenský.

I když ČČSH v zakladatelské generaci neměla k dispozici žádného významného komeniologa, vztah jejich teologů ke Komenskému byl provázaný s cestami české komeniologie 19. a první čtvrtiny 20. století. Duchovenstvo i laici ČČSH četli jeho dobově vydávaná díla a s různou mírou zájmu zaznamenávali i diskuse českých pedagogů, historiků a filosofů o něm. Komenský byl důležitou součástí jejich vztahu k reformační tradici českých dějin. Teologové první generace ČČSH si u původní Jednoty bratrské vážili i její schopnosti propojit náboženský život doby s literaturou a kulturou. Znalost dějin ekumenické evropské orientace původní Jednoty bratrské i Komenského životního putování působily i na ekumenickou orientaci meziválečné ČČSH.

Na ČČSH na komeniologické rovině působili i někteří historici, mezi nimi přede-

vším evangelik prof. František M. Bartoš (1889-1972). Pod jeho vlivem v další generaci ČČSH vztah církve ke Komenskému k novým horizontům posouvali především historici prof. Miloslav Kaňák (1917-1985), PhDr. Viktor Šiták (1906-1979), praktický teolog prof. Rudolf Horský (1914-2001) a sociolog prof. František M. Hník (1905-1962).

Po únoru 1948, s postupujícím omezováním působení církvi ve společnosti, Komenský i Jednota bratrská pomáhali k přežití ČČSH v nepříznivé totalitní době. Úctu své církve k nim roku 1954 ve sborníku V zemi Husa a Komenského vyslovil patriarcha F. Kovář. I když ČČSH ztratila na řadu let možnost přístupu do škol, využívali její teologové a historici zkušenosti Komenského a exilové Jednoty bratrské k práci s laiky, dětmi i mládeží.

Na Husově československé bohoslovecké fakultě (dále HČBF) prof. Kaňák bohoslovcům ČČSH po léta přednášel o Jednotě bratrské a Komenském a též o nich publikoval. Roku 1952 vydal v edici F. Šimka Komenského dílo Historie o těžkých protivěstích církve české a doprovodil je úvodní studií. K 500. výročí Jednoty bratrské roku 1967 se spolupracovníky do života vypravil kolektivní sborník Československá církev a Jednota bratrská. Stránky odborného periodika ČČSH otvíral tex-

tům předních českých komeniologů a upozorňoval zde na jejich významné objevy.

V průběhu osmdesátých let minulého století se mezi historiky ČČSH vřadil Jan Blahoslav Lášek. Patřil k osobnostem církve, jež sedmdesátá a osmdesátá léta minulého století přivedla na HČBF a posléze i do řad duchovenstva ČČSH. Badatelsky i publikačně se věnoval problematice christianizace Evropy a vlivům Byzance na tento proces, české reformaci, Komenskému, reformním proudům uvnitř západního křesťanstva v 18., 19. a 20. století. Vychoval i řadu žáků.

Když se roku 1990 konstituovala Husitská teologická fakulta UK, dobu jejího vzniku provázela i vlna zájmu o Komenského, promítající se do života ČČSH. Před českou společností i jejími církvemi stál úkol zbavit nižší, střední i vysoké školství v zemi stop totality a vést je novými cestami. Vydat se na ně nebylo možno bez zhodnocení pedagogických systémů minulosti, spjatých s dějinami křesťanství v zemi. V roce 1991 tedy vzdala UK čest Komenskému sborníkem k 400. výročí jeho narození Pocta Univerzity Karlovy J. A. Komenskému. Z ČČSH byl k autorství příspěvku osloven prof. Z. Kučera z HTF UK. 26. - 27. září 1991 se konala v bavorském Bayreuthu konference *Comenius und die Genese des modernen Europa*. Z HTF UK zde za ČČSH vystoupili Z. Kučera a J. B. Lášek. Významná pražská konference k 400. výročí Komenského narození z 23. - 27. března 1992 nesla název *Comenius Erbe und die Erziehung des Menschen für das 21. Jahrhundert*, její VII. sekce název Komenský jako teolog. Na ní přednesli své příspěvky tři pedagogové ČČSH z HTF UK Z. Kučera, J. B. Lášek a Z. Sázava i historik ČČSH V. Sakař. Historici a teologové ČČSH z HTF UK o Komenském doma i v cizině přednášeli a publikovali i v dalších letech. Prof. Lášek a doc. Kamila Veverková jsou řadu let členy Deutsche Comenius – Gesellschaft, Berlin.

Závěrem svého příspěvku chci vyjádřit přání, aby ČČSH byla i dnes schopna toto zde stručně zachycené usilování vnímat, aby je uměla využívat ve svém náboženském životě, a to, co je v ní z Komenského života i díla živé, dokázala promítnout do své přítomnosti i budoucnosti.

Jaroslav Hrdlička

Socha Komenského na budově úřadu ústřední rady v Praze-Dejvicích

Jediný pomník Jana Amose Komenského v Praze stojí před Bílkovou vilou

„Těším se, až spolu půjdeme od nádraží a zastavíme se před Vaším domem a až uvidím krásné Vaše dílo, o němž jsem již mnoho slyšel a četl,“ napsal básník Otokar Březina 14. dubna 1926 sochaři Františku Bílkovi, když od něj obdržel kresby a pohlednice s reprodukcí Komenského pomníku. Cesta k jeho realizaci ale vedla mnohými zákrutami.

Od roku 1909, kdy František Bílek začal připravovat architektonický a myšlenkový návrh vlastního rodinného domu s ateliérem v Praze na Hradčanech, byl pevně rozhodnut zbudovat „duchovní tvrz nebo chrám“ symbolizující „Život jako pole plné zralých klasů, skýtajících výživu bratří na každý den“. Ve svém pojetí částečně vycházel z pozorování přírody, kterou se rád obklopoval a hojně ji pozoroval, a z oblíbeného Janova evangelia (J 6,27-50) o Kristu jako chlebu života. Dalším inspiračním zdrojem mu byla Březinova báseň *Apotheosa klasů* ze sbírky *Stavitelé chrámu*. Půdorys domu, odvozený ze stopy kopy v obilném láně a inspirovaný obilným polem v exteriéru i interiéru, tvoří mezikruží orientované k východu. Rostoucí svázané snopy klasů obepínají budovu, myšlenkové odkazy nalezneme na nábytku (zejména v jídelně), zárubních, oknech, klikách, pantech atd. V roce 1911 tak Praha získala odvážnou stavbu, nesoucí poselství křesťanského symbolismu.

Umělec se specifickým pojetím architektonického díla zároveň snažil vyhranit vůči prázdnotě a bezduchovnosti vídeňské architektury, která se podle něj rozpínala daleko za hranice až do našich zemí, jak se vyjádřil ve své stati *Moje architektura*. V eseji *Stavba*, který při poválečné správě Bílkovy galerie z otcova rukopisu přepsala umělcova dcera Berta Mildová-Bílková, se můžeme setkat s příznivým přijetím jeho novátorsky pojaté vily u renomovaných architektů Jana Kotěry a Josipa Plečnika: „Přišel jeden z předních architektů (J. Kotěra) a prosil: ‚Mám podat v Berlíně něco svérázného a nového, dovolte v našem rakouském oddělení vystavit Vaši pracovnu.‘ Jeden z nejlepších (Plečnik) jede tramvají a črtá jen letmo stavení a posílá je do Stylu: ‚Za každou cenu dům tiskněte a na prvním místě.‘“ Když se 20. ledna 1912 Bílek do své vily přestěhoval, z Jaroměřic mu Otokar Březina napsal: „Jedině díla, jež takto vznikají, z duchovní nutnosti, z nebezpečí

smrti, kdyby nebyla vykonána, mají sílu dávat život.“

Stavět pro Bílka znamenalo detailně se seznámit, poznat místo stavby a být tak přírodě nablízku. Veškerá lidská tvorba mu byla jen předsíní chrámu přírody. Umělec nejenže navrhl v sousedství svého domu Procházkovu vilu, jež ztvár-

ňovala myšlenku dubového stromu, ale počítal též s vytvořením vlastní „předsíně chrámové“, kterou měla symbolizovat dvojice bdících psů. Pro rozsah rodinného domu s ateliérem, a jak se pro sebe charakteristicky vyjádřil: „protože zasvěceností chrámu nebylo“, se nerealizovala. Pouze v Bílkově myšlenkovém konceptu stavby zůstala rovněž socha Mojžíše – starozákonního hospodáře. Původně s ní počítal na podstavec do středu elipsy, jíž opisuje zakřivené východní průčelí vily. Umělcovu jasnou představu o umístění sochy nám dokládají dochované plány

ze září 1910. Mojžíš, velký vůdce a zákonodárce, skrze kterého Bůh vyvedl Hebreje z Egypta, vytvořil z nich národ, jenž by mu sloužil, a dovedl je až na hranice země, kterou Bůh zaslíbil jejich otcům, je v Bílkově cyklu *Cesta* zachycen jako představitel „nové cesty, vidění zaslíbené země a blízkosti pravého života“. Sochař na díle pracoval v roce 1904, v litografické úpravě byl Mojžíš v cyklu duchovních dějin lidstva *Cesta* publikován v roce 1909. Jak ale připomíná historik umění Martin Krummholz, „změnil nejpozději na počátku roku 1915 původní záměr a rozhodl se na podstavec v pohledově exponovaném svahu zahrady umístit monumentální sousoší Jana Amose Komenského.“

Mojžíšova socha zatím zůstala v ateliéru. Až k Bílkovým šedesátinám ministerstvo školství a národní osvěty sochu od umělce získalo, nechalo ji odlít do bronzy a hledalo pro ni vhodné umístění. V roce 1936 dílo věnovalo městu Praze. Po vstřícných jednáních s židovskou náboženskou obcí rozhodlo vedení města o umístění plastiky u Staronové synagogy v Praze. Odhalení v Pařížské třídě proběhlo zcela nehlučně v létě 1937. Na žulový podstavec, usazený na trávníku mezi stromy, nenechal magistrát vyřýt, o jakou postavu se jedná. Mnozí kolemdoucí tak netušili, že hledí na starozákonní postavu. Přesto nacistickou okupací socha nepřečkala a znovu byla odhalena až v roce 1947.

Téma české reformace začal František Bílek akcentovat zejména v druhé dekádě 20. století. Poté, co v roce 1900 vymodeloval svou první drobnou sádrovou skicu Jana Husa, nechával se stále intenzivněji inspirovat odkazem a motivy české reformace a jejich osobností: Tomáše Štítného ze Štítného, Jana Husa, Jeronýma Pražského, Petra Chelčického, Jana Žižky, Prokopa Holého a Martina Húsky. Se stejným duchovním, nikoli politickým, západem se zajímal o postavy Jednoty bratrské: Jana Augustu, Jana Blahoslava a jejího posledního biskupa

Jana Amose Komenského.

V roce 1914 se zabýval návrhem pomníku Komenského pro Růžový palouček u Litomyšle, který nebyl realizován. O rok později intenzivně pracoval na třetinovém modelu pomníku *J. A. Komenského se loučí s vlastí*, jenž dokončil v roce 1916 v poloviční velikosti v ořechu. I v následujícím roce se Bílek Komenskému věnoval. Zakomponoval ho coby osobnost zachovávající pravdu až do konce do svého nere realizovaného pomníku českých dějin *Naše národní věno*. V dalších letech tesal pro Muzeum J. A. Komenského v Uherském Brodě (dub) a do soukromých sbírek (olše, jasan, dub) repliky plastiky *J. A. Komenského se loučí s vlastí*.

Na přelomu let 1922/1923 se Bílek odmítl řádně zúčastnit soutěže na pomník Komenského v Amsterdamu (první cenou byl porotou oceněn návrh sochaře Štursy a architekta Janáka). Přesto od poroty očekával, že bude ohledně návrhu přímo osloven, jak se vyjádřil v otevřeném dopise. Předseda poroty Jan Kotěra ale odmítl dopis k jednání předložit, neboť soutěž byla anonymní.

Ani grafická Bílkova tvorba nepostrádala témata spojená s osobností J. A. Komenského. První dřevoryt vytvořil v roce 1906 („*Památce bratří, kteří zachovali víno dobré do konce*“). V roce 1915 si u něj Umělecká beseda objednala vytvoření prémie pro své členy na několikrát opakovaný motiv J. A. Komenského se loučí s vlastí. V albu deseti podobizen (pět české reformace a pět české kultury) z roku 1917 dřevorytem zobrazil tvář J. A. Komenského z pomníku Jana Ámosa. V roce 1918 zhotovil kresbu na obálku Komenského spisu

Smutný hlas, který doprovodil čtyřmi ilustracemi křídou a bělobou. Na žádost spolku Komenský taktěž v roce 1918 ilustroval a navrhl koženou vazbu se zlatenou vinětou ke Komenského *Kšaftu umírající matky Jednoty bratrské*. Vybrané výroky biskupa Jednoty Bílek v textu zdůraznil svým typickým písmem, aby vynikl jejich význam. Stejně dílo doprovodil čtyřmi dřevoryty na sklonku svého života v roce 1940. Poslední dřevoryt: „*Věřím i já bohu, že po přejití vichřic hněvu, vláda věcí tvých k tobě se navrátí, ó lide český!*“ německá cenzura ale k vydání nepustila. Čtyři Bílkovy litografie doprovází III. Špalíček, vydaný Karlem Reichem v roce 1928 s dílem *Písň některé nábožné J. A. Komenského*.

Trvalo celé desetiletí, nežli se podařilo Komenského pomník v pískovci slavnostně odhalit. Bílek očekával veřejnou finanční podporu, která mu ale nebyla opakovaně přiznána. Až v roce 1926 uspořádala při příležitosti odhalení monumentální plastiky *Komenský se loučí s vlastí* Církev československá společně s Kostnickou jednotou ústředí československých evangeliků v Praze Františku Bílkovi nebývalou slavnost. Velkolepě pojatý výroční den Komenského narození (28. března) započal ve 14 hodin u Husova pomníku na Staroměstském náměstí. Zástupy věřících nekatolických konfesí se poté vydaly průvodem, v jehož čele byla nesena státní vlajka a dvě husitské bílé korouhve náboženských obcí ČČS z Prahy I. a Nuslí. V 15 hodin se průvod shromáždil před umělcovou vilou, kde už jej očekávali pozvaní hosté. Vedle Františka Bílka účast přijal například čerstvě jmenovaný mi-

nistr zemědělství Juraj Slávik, Církev československou zastupoval Bílkův přítel a příznivec, patriarcha Karel Farský, za federaci francouzských evangeliků se zúčastnil farář André Monod. Slavnost byla po řadě projevů zakončena zpěvem státní hymny, po níž byl František Bílek nadšeně pozdraven celým shromážděním. Až do října 1941, kdy byl v Chýnově Bílkovi vystrojen majestátní pohřeb, se umělec s podobným veřejným uznáním nesešel.

Podle dobového článku osvitilo pomník v závěru slavnosti jarní slunce a dalo vyniknout textu, kterým Bílek dílo doprovodil: „*Památce bratří, kteří zachovali víno dobré do konce*.“ Tvůrce se zde jako mnohokrát inspiroval textem z Janova evangelia (J 2,10). Myšlenkovým pilířem díla se pro Bílka stal odchod posledního biskupa Jednoty bratrské s hloučkem věrných do exilu. Ti jsou symbolicky ztvárněni postavami ženy s bolestným výrazem tváře, staršího, odhodlaného muže, významně se podobajícího Bílkovi, a dítěte. Vichřicí doby zmítaný Komenský je zahrán „ke končinám země“, přesto ale nepřestává hledat naději shůry.

Když Bílek zvýrazňoval svým „gotickým“ písmem vybrané pasáže v Komenského Kšaftu, vybral si v samém závěru knihy slova: „*Živ buď, národe posvěcený Bohu, neumírej!*“ Jak správně rozpoznal František Žákavec, Bílkovi nikdy nešlo o zachycení Komenského celosvětového významu pedagogického, ale o zdůraznění významu národně náboženského, který ve své univerzálnosti Komenskému i Bílkovi přinášel odpovědi na základní otázky po smyslu bytí. Jak tu máme žít? **Martin Jindra**

Komenský – sprievodca do budúcnosti

Komenský vníma svet ako v podstate „sympatický“. Je to práve táto sympatia, ktorá Komenského inšpiruje k vychovávateľskému zameraniu. Fundamentum rerum omnium harmonia est. Všade vládne harmónia, o tom je Komenský hlboko presvedčený. Svet je bohatý a štruktúrovaný. Štruktúra sveta je výrazom určitého plánu. Všetko vo svete svojou existenciou a dianím poukazuje na spoločenstvo. Nič nie je samostatné a oddelené. Spoločenstvo tvorí hlbkovú dimenziu všetkého bytia a diania. Všade vládne harmónia, ktorú možno porozumieť pomocou analógie, ktorú Komenský nazýva synkretickou metódou. Synkretická metóda je založená na bytostnej analógii všetkého existujúceho. Exaktná novoveká veda nachádza v prírode zmysel

a analógie. Tie majú univerzálnu platnosť aj tam, kde predtým boli udržiavané deliace bariéry medzi svetom človeka a všetkým „ostatným“. Harmonickosť analogického všebytia vedie Komenského k možnosti tvorby vševedy. Keď chceme porozumieť Komenského úsiliu o vytvorenie vševedy, vyjadrené napríklad v jeho diele *Theatrum universitatis rerum* ako súhrn ľudského poznania encyklopedickej povahy, je potrebné si uvedomiť rozdiel jeho prístupu a dnešného prístupu. V základe slova encyklopédia je KYKLOS, teda kruh. Kruh je útvar prísneho poriadku. Koncentrickosť je jeho usporiadaním. V protiklade k analytickému vypočítavaniu poznatkov v dnešných encyklopédiách Komenský tvorí syntézu v zmysle svojho synkretického pohľadu. ☺

Komenský je zameraný k celku a nie k jednotlivostiam. Encyklopédia má byť systémom neseným svetovou harmóniou. Novoveká veda sa pri skúmaní skutočnosti zameriavala na časti, nie na celky. Až štrukturalizmus dvadsiateho storočia ukázal, že štruktúra je viac než len nakopenie častí. Pre dnešnú vedu existuje jediný svet, v ktorom človek nie je len pozorovateľ, ale jeho súčasť. Človek je súčasťou celku stvorenia. Toto stvorenie je tvarované. Ľudské poznanie má porozumieť svetu takému, aký je. Ak je v ňom niečo zlé, má človek uskutočniť nápravu. Dobro a zlo vo svete je spoločná udalosť, ktorá sa týka všetkých ľudí. V tomto zmysle existuje pre Komenského ono religio, ktoré je spojením človeka s Bohom. Len v tejto pokore je možný náboženský vzťah k autorite. Moderný človek zabúda na vyššiu autoritu. Autorite je ochotný sa podriaďovať len na základe svojho rozhodnutia. Komenského svet nie je len súhrnom všetkých vecí, všetkých skutočností, ale organickou jednotou, teda útvarom. Každá bytosť je závislá na druhej, existuje len vďaka druhým bytostiam. Tak tomu je aj v ríši rastlín. Svet je pre Komenského stvorený a stále znovuutváraný, aby sa mohol konať zápas za dobrý svet. Je to vždy život v odkázanosti na druhých a pre druhých, čo je charakteristické pre autentický život. Čítanie v troch knihách – v knihe rozumu, v knihe prírody a v knihe Zjavenia – bolo pre Komenského základom pansofického poznania. V každej z nich vystupovalo Božie zjavenie. Epifánia božského pôvodu charakterizovala utváranie reality. Základom pobytu každej bytosti, základom sveta je stvorenosť do tvarov, nie beztvárna hmota. Eschatologické očakávanie príchodu Krista na svet nevedie Komenského ku kvietistickej pasivite, ale k pansofii, k poznaniu otvárania sveta konečnosti k večnosti. Komenský dnes a práve dnes ukazuje túto cestu.

Štefan Šrobár

Slavnostní bohoslužba a setkání

k 430. výročí J. A. Komenského s připomenutím 110. výročí narození čestného občana města Příbram faráře Františka Božovského

v neděli 27. března 2022
9.00 hod. bohoslužba,
10.30 hod. slavnostní setkání
ve Sboru – kostele Mistra
Jakoubka ze Stříbra v Příbrami
na Březových Horách

Během slavnosti zazní ukázky z děl J. A. Komenského ve čtené podobě a též i zpívané v podání Komorního sboru Mistra Jakoubka ze Stříbra

Komenského pamětní deska v Uherském Brodě

Mezi rozličnými pomníky Jana Amose Komenského v České republice má pamětní deska na Masarykově náměstí v Uherském Brodě zvláštní postavení. Byla totiž na domě čp. 201 instalována z iniciativy Církve československé již v létě 1920, a je tak jednou z nejstarších hmotných připomínek této církve vůbec. Zasloužil se o ni Oskar Malý, spoluzakladatel ČČS a její první farář v Uherském Brodě, který už na podzim 1919 sloužil ve zdejší farní kostele mši v českém jazyce a od počátku se zapojil do díla národní církve. O jeho mimořádné propagační a organizační činnosti svědčí, že zakladatel církve dr. Karel Farský navštívil Uherský Brod jen během roku 1920 třikrát. Jednou z aktivit Oskara Malého byla také pamětní deska, jejíž instalaci na Brázdově domě se náboženská obec ve městě přihlásila k odkazu velkého filozofa, myslitele a biskupa Jednoty bratrské J. A. Ko-

menského, rodáka z tohoto kraje. Deska byla slavnostně odhalena 22. srpna 1920. Předvečer toho dne vyplnil koncert Luhačovické filharmonie v Občanské besedě. V neděli 22. srpna ráno sloužil před sochou Komenského bohoslužbu farář (a pozdější moravský biskup) Rostislav Stejskal. Slavnost pokračovala na radnici, kde se sešli pozvaní hosté, mezi nimi například sociolog a poslanec Antonín Uhlíř, profesor Alois Tuháček (autor Bohoslužebné knihy a misálu ČČS), slovenský politik, senátor a místopředseda Matice slovenské Matúš Dula, poslanec a bývalý ministr výživy Fedor Houdek nebo ministerský rada, luhačovický rodák Ladislav Janík. Hosté se pak připojili k průvodu, který z Nadsklepi směřoval k Brázdovu domu na Masarykově náměstí. Tam za přítomnosti velkého množství lidí včetně krojovaných venkovanů a za zvuků hudby byla pamětní deska na fasádě domu odhalena.

Sváteční den byl zakončen odpolední národní slavností ve školní zahradě. Od té doby uplynulo více než sto let s mnoha dějinnými zvraty. Po roce 1948 musela z desky zmizet připomínka církve, aby se tam zas po roce 1990 vrátila. A tak dodnes pamětní deska s bílým reliéfem „učitele národů“ připomíná euforickou dobu, kdy po vzniku Československé republiky následoval vznik Církve československé. Na desce čteme: **PODLE NĚKTERÝCH ZPRÁV / NARODIL SE NA TOMTO MÍSTĚ / 28. III. 1592. / A DĚTSTVÍ SVÉ PROŽIL / PROROK / NAŠÍ SAMOSTATNOSTI // J. A. KOMENSKÝ, / POSLEDNÍ BISKUP / JEDNOTY ČES. BRATRŮ / A VELIKÝ UČITEL / NÁRODŮ. // POŘÍZENO / NA PAMĚŤ 250 LET ÚMRTÍ // PÉČÍ CÍRKVE ČESKOSLOVENSKÉ / V UH. BRODĚ**

Marcel Sladkowski

Hra na hledanou v Husově sboru v Litomyšli

V úterý 29. března v 18 hodin pro veřejnost a ve středu 30. března pro školky a školy v 10 hodin v Husově sboru v Litomyšli představení Pavel Šmíd svou novou divadelní pohádkou s názvem „Hra na hledanou“. Autor říká, že když byl malý kluk, tak moc rád hledal a moc rád se schovával. Když vyrostl, tak na tu krásnou hru trochu pozapomněl, ale teď je moc rád, že ten příběh o schovávání a hledání může vyprávět. Díky tomu má zase velkou chuť si hrát a zase ho baví hledat. Věříme, že tuto chuť přeneseme i na nás.

Loutky ke hře pocházejí z dílny Jana Růžičky, malbu scény vytvořila Simonetta Šmídová a Pavel Šmíd hraje v režii Stanislavy Kočvarové. Srdečně zveme nejen děti, ale i rodiče a prarodiče, kteří určitě také neodejdou zklamáni. „Láska si ráda hraje na schovávanou, protože ji nejvíc ze všeho baví, když ji lidé hledají.“ Vstupné na představení je díky podpoře města Litomyšle dobrovolné. Na setkání s vámi se těší za obec CČSH Štěpán Klásek

Pořady s náboženskou tematikou ve vysílání Českého rozhlasu

ČRo Dvojka	
Jak to vidí... Zbigniew J. Czendlik/ sestra Angelika	8.30 neděle Aktuální názory a komentáře nezávislých osobností na dění kolem nás.
ČRo Vltava	
Spirituála	8.00 neděle Prostor pro duchovní úvahy. Pořady Duchovní Evropa a Ke kořenům.
Bohoslužba	9.00 neděle Přímé přenosy bohoslužeb.
ČRo Plus	
Vertikála	8.07 neděle Magazín aktualit a diskuse s hosty, které spojuje duchovní vnímání světa.
Nedělní Hovory	22.05 neděle Rozhovor s osobností, která má zajímavý osobní i profesní život a názory.
ČRo Radio Wave	
Hergot	18.00 neděle Neortodoxní pohled na duchovní záležitosti v souvislosti s děním světským.
REGIONÁLNÍ STANICE ČRO	
Mezi nebem a zemí	9.04 sobota Magazín o víře a spiritualitě.
Šalom alejchem	19.45 neděle Magazín o židovském životě u nás i ve světě.

www.rozhlas.cz

Církev československá hřbitovní a Základní škola J.Klášky Klatovy uvádí koncert

"Musae sílenter cantabundus"

aneb Hudbou proti válce

GOSPEL TIME

a studenti varhanního oddělení ZUŠ Klatovy

Husitský kostel, Dukelská 438 Klatovy

čtvrtek, 31. března 2022 od 17.00

Pocta Komenskému

diecézní den

Brněnské diecéze CČSH

10:00 Bohoslužba: slouží bratr Juraj Dovala, brněnský biskup a sestra farářka Iva Pospíšilová

11:00 Komenský – teolog: přednáška patriarchy CČSH ThDr. Tomáše Butty

Od 12 hodin rozhovory u občerstvení na faře v Husově domě, možnost návštěvy Muzea JAK

15:00 koncert: v Chrámu Mistra Jana Husa

Účinkují:

Pěvecký sbor Dvořák: dirigenti Petr Kučera a Jiří Hrubý

Collegium Classic: Výběr barokní hudby - vedoucí souboru Hana Červenková

Komorní sdružení pro duchovní hudbu Ostrava: Výběr písní z Amsterodamského kancionálu Jana Amose Komenského - dirigují Pavla Dědičová a Zdeněk Kovalčík

Sobota 2. 4. 2022
Chrám Mistra Jana Husa
v Uherském Brodě

430 let
Jan Amos Komenský
1592 — 1670

www.ccsnbrno.cz